

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 18.01.2024
Sayı : 421

10/875

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Şanlıurfa ilinin temel geçim kaynağı olan tarımsal üretimin desteklenmemesi, tarımsal iyileştirmelere yatırım programlarında yeteri kadar kaynak ayrılmaması, verimli tarım arazilerinde sürekli üretim istikrarının sağlanamaması, çiftçilere verilen teşviklerin yetersiz olması, tohum, gübre, tarım ilacı, tarım alet ve makineleri, sulama ve tarımsal krediler gibi tarımsal girdilere ilişkin maliyetin büyük oranda artmış olması gibi sorunların ve mağduriyetlerin belirlenmesi, söz konusu sorunların ve mağduriyetlerin çözümlerinin tespit edilmesine ilişkin hususların araştırılması amacıyla Anayasanın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.16.01.2024

Seyit Torun
Ordu MV.

A. Tuncay ÖZKAN
İzmir MV.

Av. Mahmut Tanal
Şanlıurfa Milletvekili

Ayhan BALUT
Adana MV.

Serdar Tandoğan
Diy. MV.

Berkant Sarı
Balıkesir MV.

Özgür ÇETKAN
Gaziantep MV.

Veli Ağbaba
Malatya MV.

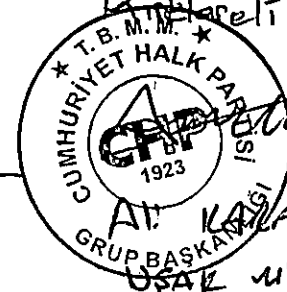
Melih Meriç
Gaziantep MV.

Serhat Hullaşçı
Hatay MV.

Fahri ÖZKAN
Bilecik MV.

Melih Meriç

Burhanettin Güneş
Aydın MV.

Murat BAKAN
İzmir MV.
M.Bakan

Namık Tan
İstanbul MV

Cevdet Akçay
Ordu MV.

GEREKÇE

İnsanlık tarihinin başlangıcından bu yana en önemli geçim kaynağı olarak varlığını sürdüren tarım, aynı zamanda ekonomik kalkınmanın gerçekleştirilmesinde her zaman en kritik noktada yer almıştır. Artan nüfusun gıda ihtiyacının karşılanması, üretimin sürekliliği sağlanarak doğal kaynakların korunması gibi hususlar tarım sektörünün önemini artırmaktadır. Tarımın gerek insan yaşamı için gerekse ekonomik kalkınma konusundaki önemine rağmen Şanlıurfa'daki 1. sınıf verimli tarım alanları gereken yatırım ve teşvik desteğini görememiş ve yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır.

Anayasamız tarımsal üretimin desteklenmesi için devlete önemli sorumluluklar yüklemektedir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında “*Tarım, hayvancılık ve bu üretim dallarında çalışanların korunması*” başlıklı 45. maddesi, “*Devlet, tarım arazileri ile çayır ve meraların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemek, tarımsal üretim planlaması ilkelerine uygun olarak bitkisel ve hayvansal üretimi artırmak maksadıyla, tarım ve hayvancılıkla uğraşanların işletme araç ve gereçlerinin ve diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırır.*” şeklinde hükümlenmiş olup devletin tarım arazilerinin tahribini önlemesi gerektiğinden bahsetmiş ve tarımsal üretimin planlanması noktasındaki sorumluluklarına vurgu yapmıştır.

GAP bünyesinde, 35 yıllık (1989-2024) bir dönemi kapsayan süre zarfında yürütülen çalışmaların, söz konusu projelerin gerek hedeflenen süre içerisinde tamamlanması gerekse bu yapısal sorunların çözüme kavuşturulması noktasında istenilen düzeye henüz ulaşamadığı görülmektedir. Daha da ötesi, GAP Tarım Master Planı'nda bölgenin tarım ve tarıma dayalı sanayi ile kalkınması öngörülmüş olmasına rağmen, GAP İdaresi'nin bağlı olduğu Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın periyodik olarak yaptığı sosyoekonomik gelişmişlik endeksi (SEGE) 2017 yılı verilerine göre, GAP'ın başkenti Şanlıurfa, 73. sırada yer alıyor. Proje hedeflerine göre; toplam sulanacak alanın 1 milyon 822 bin hektara ulaşması, elektrik üretiminin yılda 27 milyar kilovat saat olması, tarımsal ilerleme sayesinde bölgede kişi başı gelirden %209 oranında artış olması ve 3,8 milyon kişinin tarımsal üretimde istihdamı amaçlanmıştır. Ancak, geline nokta bu hedefler tutturulamamış, Şanlıurfa ilimiz, 2003 SEGE endeksinde 63. sırada yer alırken son yayımlanan 2017 yılı verilerine göre, 10 basamak düşerek 73. sıraya gerilemiştir.

Tarımsal kalkınmanın sağlanabilmesinde kritik bir rol üstlenen çiftçilerimiz; günden güne beklenmedik bir biçimde artan akaryakıt fiyatları, bitkisel üretimde amaçlanan verim ve kaliteye ulaşmak için kullanılan gübre fiyatlarının yüksek olması, tohum fiyatlarında meydana gelen artış, elektrik desteğinin yetersizliği, tarımsal kredilerin yüksek faiz nedeniyle cazibesini kaybetmiş olması, Tarım Kredi Kooperatifinin tarımsal üretimde ihtiyaç duyulan makine, ekipman ve tesisler, üretim ve zaruri tüketim maddeleri, üretim araçları fiyatlarının fahiş seviyelerde tutması nedeniyle bir dizi mağduriyet yaşamaktadır.

Kırsal bölgelerde yaşam süren ve tarımsal üretim faaliyetinde bulunan üreticilerin; var olan üretim kaynaklarını daha etkin kullanabilmeleri, tarımsal girdileri uygun koşullarda temin edebilmeleri, modern tarım teknolojilerini uygulayabilmeleri, ürünlerini en iyi şekilde değerlendirerek pazarlayabilmeleri ve kamu hizmetlerinden daha etkin yararlanabilmeleri, tarımsal kalkınmanın yegâne anahtarıdır. Şanlıurfa, önemli bir tarım kenti olma özelliğini taşıırken liyakatsiz tarım politikaları, çiftçileri ekonomik anlamda zorlayan tarımsal girdi fiyatları neticesinde çiftçilerimiz, maliyetlerini bile çıkaramaz hale gelmişlerdir. Artan maliyet fiyatlarına rağmen yetkili kuruluşlarca belirlenen piyasa fiyatları, üretim maliyetinin altında kaldığından çiftçiler, tarımı bırakmak mecburiyetinde kalmaktadır.

İşbu Meclis Araştırma Önergesi ile Şanlıurfa ili genelinde tarımsal üretimin desteklenmesi amacıyla uygulanabilecek politikaların belirlenmesi, çiftçilerin tarımla yeniden barışması ve üretime dönmesi için atılması gereken adımların tespiti, tarımsal girdi maliyetlerinin düşürülmesi amacıyla yapılması gerekenler, tarımsal arazilerin amacı dışında kullanılmasının önüne geçilmesi ve arazinin ıslahı için yapılacak çalışmaların belirlenmesi ve neticeten söz konusu sorunların ve mağduriyetlerin çözüme kavuşturulması amaçlanmaktadır.

Araştırma önergemiz kabul edilerek çalışmanın tamamlanması sonucunda; Şanlıurfa ilinde verimli tarım arazilerinin en iyi şekilde değerlendirilebilmesi noktasında çiftçilerimizin önüne çıkan engellerin araştırılması ve çözümlerinin neler olduğu tespit edilerek yaşanan mağduriyetlerin önüne geçilmesi sağlanabilecektir. Dünyada hububat ve gıda sıkıntısı baş gösterirken bütün Türkiye'ye yetecek gıda ve hububat ambarı niteliğindeki Şanlıurfa'nın bereketli ovalarının koruma altına alınması noktasında Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne, vatandaşlara ve devlete görev düşmektedir.

[illegible]